

УДК 330.4:339.5

Левківська Ольга Миколаївна

здобувач вищої освіти,

Науковий керівник – **Тельнова Ганна Володимирівна,**

д. е. н., доцент

професор кафедри бізнес-аналітики та цифрової економіки,

Національний авіаційний університету (м. Київ)

ГРУПУВАННЯ КРАЇН СВІТУ ЗА РІВНЕМ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА РІВНЯМИ СТРУКТУРНИХ ЧИННИКІВ І ПОКАЗНИКІВ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ МЕТОДАМИ ІЄРАРХІЧНОГО КЛАСТЕРНОГО АНАЛІЗУ

Анотація. Проведено групування двадцяти країн світу за рівнем таких показників, як рівень економічного зростання, експорт товарів і послуг, імпорт товарів та послуг, питома вага доданої вартості промисловості, питома вага доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства методом ієрархічного кластерного аналізу. Виокремлено чотири кластери.

Ключові слова. Кластеризація, кластерний аналіз, економічне зростання, структурні чинники, експорт, імпорт

Кластерний аналіз – це група методів, які дають змогу класифікувати об'єкти, що мають визначені характеристики.

Головним завданням кластерного аналізу є групування об'єктів таким чином, щоб об'єкти всередині кластеру були максимально подібними, при цьому об'єкти різних кластерів повинні бути максимально відмінними [1].

Для групування країн було обрано метод Варда, де для оцінки відстаней між кластерами застосовуються методи дисперсійного аналізу.

До структурних чинників і показників зовнішньої торгівлі відносяться експорт та імпорт товарів і послуг, питома вага доданої вартості промисловості, а також питома вага доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства.

Для кластерного аналізу випадковим чином було обрано двадцять країн: Австралія, Бангладеш, Беліз, Швейцарія, Кіпр, Домініканська Республіка, Фінляндія, Гвінея, Гондурас, Індонезія, Австрія, Бельгія, Болгарія, Білорусь, Болівія, Канада, Колумбія, Коста-Ріка, Чеська Республіка, Данія.

Статистичні дані, необхідні для дослідження, були взяті з офіційного сайту Світового банку [2].

Результати кластерного аналізу зображено на рис. 1.

Таким чином, за результатами дослідження було виокремлено чотири кластери.

До першого кластера було віднесено Австралію, Домініканську Республіку, Колумбію, Бангладеш, Індонезію, Фінляндію, Коста-Ріку, Болівію, Канаду та Гвінею. Країни даного кластеру характеризуються порівняно високим рівнем економічного зростання (середнє значення за кластером 5,98%), низьким рівнем експорту (27,94%) та імпорту (27,71%) товарів і послуг, порівняно високою питомою вагою доданої вартості промисловості (27,69%) та високою питомою вагою доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства (8,15%).

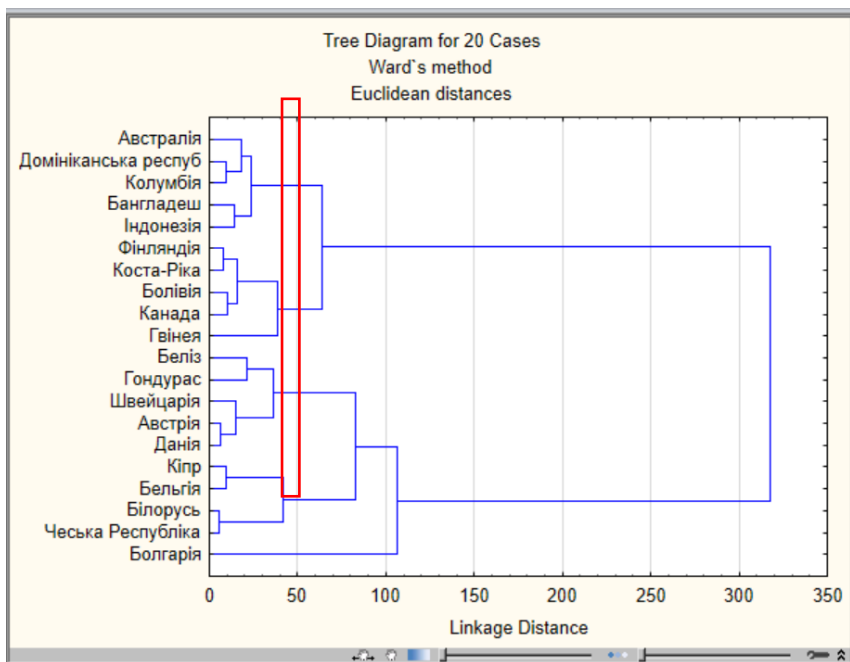

Рис. 1. Дендрограма групування країн світу за рівнем економічного зростання та рівнями структурних чинників і показників зовнішньої торгівлі методом ієрархічного кластерного аналізу

До другого кластеру віднесено Беліз, Гондурас, Швейцарію, Австрію, Данію. Даний кластер характеризується високим рівнем економічного зростання (7,03%), середнім рівнем експорту (55,08%) та імпорту (55,76%)

товарів і послуг, а також відносно низьким рівнем питомої ваги доданої вартості промисловості (21,85%) і середнім рівнем питомої ваги доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства (4,79%)

До третього кластеру входять Кіпр, Бельгія, Білорусь та Чеська Республіка. Країни наведеного кластеру можна охарактеризувати порівняно низьким рівнем економічного зростання (4,4%), високим рівнем експорту (77,76%) та імпорту (75,03%) товарів та послуг, середнім рівнем питомої ваги доданої вартості промисловості (23,53%) та низьким рівнем питомої ваги доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства (2,72%).

Четвертий кластер сформований Болгарією. Кластер характеризується низьким рівнем економічного зростання (4,18%), середнім рівнем експорту (63,03%) та імпорту (61,95%) товарів і послуг, а також низьким рівнем питомої ваги доданої вартості промисловості (22,4%) та низьким рівнем питомої ваги доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства (3,38%).

Таким чином, найбільший рівень економічного зростання мають країни, які характеризуються середнім рівнем експорту та імпорту товарів і послуг, а також низьким рівнем питомої ваги доданої вартості промисловості і середнім рівнем питомої ваги доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства. Найменший рівень економічного зростання супроводжується середнім рівнем експорту та імпорту товарів і послуг, а також низьким рівнем питомої ваги доданої вартості промисловості та низьким рівнем питомої ваги доданої вартості сільського, лісового господарства та рибальства.

Список використаних джерел:

1. Пістунов І. М., Антонюк О. П., Турчанинова І. Ю. Кластерний аналіз в економіці. Дніпро : НГУ, 2008. 84 с.
2. Data. *THE WORLD BANK*. URL: <https://data.worldbank.org/indicator>